

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Sharei Tefillah Publication

שבת קודש פרשת משפטים SHABBOS PARSHAS MISHPATIM

כה' שבט תשנ"ח - FEBRUARY 21, 1998

לכל זמן ועת

מנחה/שלוש סעודות - 5:10	הדלקת נרות/שבת - 5:18
שקיעה/שבת - 5:38	מנחה/קבלת שבת - 5:23
מעריב מוצאי שבת - 6:28	שקיעה/ערב שבת - 5:36
לשיטת רבינו תם - 6:50	סוף זמן קריאת שמע - 9:26

מדעת עליון

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם וגו' (כא-א) על פסוק זה מעיר רש"י ע"פ המדרש, כל מקום שנא' אלה פוסל את הראשונים ואלה מוסיף על הראשונים. מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני עכ"ל. כלומר, מה הראשונים - הכוונה לעשרת הדברות המובאים בפרשה הקודמת - מסיני, אף אלו הדינים המובאים בפרשתנו ג"כ נאמרו בסיני. והקשה ע"ז האדמו"ר מגור זצ"ל, בעל חידושי הרי"ם, שהרי כל מצוות התורה ניתנו לישראל בסיני, וכבר אמרו חז"ל בירושלמי פאה "אפי' מה שתלמיד ותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה בסיני". וא"כ מה ראו אפוא הקדמונים צורך להדגיש בתחילת פרשת משפטים, שהדינים המובאים בפרשה זו - הם מסיני? אלא משיב האדמו"ר זצ"ל שיש לנו ללמוד מזה דבר חשוב ונורא, וזה מה שביקשו חכמינו הקדמונים ללמדנו, שאפילו "המשפטים" דהיינו, הדינים המובאים לכל אדם ע"פ השכל וההגיון, ואלו לא נאמרו היו כדאי לאומרו, מ"מ עיקר כוחם ותוקפם של מצוות אלה, הוא משום שניתנו לבני ישראל אצל הר סיני - ולכן אינם פחותים מן הראשונים ואדרבה, הם מוסיפים על הראשונים, כי מפי הגבורה נאמרו.

אם כסף תלוה את עמי את העני עמד וגו' (כב-כא) איתא משכ' במשלי "אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת". ויש להקשות דלמה כתי' "עושה"

ישראל showed such tremendous enthusiasm by proclaiming "נעשה" - "We will do", before "נשמע" - "We will hear". But because of this itself, it would seem, the Torah was to remain in Heaven, and the Jews unworthy of receiving it. Why?

The Ben Porat Yosef answers that we find that for every claim that the Angels brought forth before the Ribono Shel Olam, while the Bnai Yisroel were to receive the Torah, Hashem's reply was, "Is the יצר הרע amongst you? The Torah was intended solely for man, who has free choice of right and wrong, and not for the Angels who do not possess this quality."

However, now that the Bnai Yisroel pronounced "נעשה ונשמע" - we will do and then we will hear - by doing so, they reached the lofty levels of the Angels themselves! Right then and there, the Angels had every right to claim, "If so, keep your glory in שמים. If the Torah is to be given to Angels, we should come first!"

הלכה ברורה בענין ברכה אחרונה

When one says a ברכת מעין שלש on Rosh Chodesh, Shabbos, Yom Tov or Chol Hamoed, an additional phrase, which alludes to that specific day, should be included. (On Chanukah and Purim, there are no additions.) This insertion is to be said before the words "כי אתה ה' טוב ומטיב לכל". If one remembers that he omitted this insertion before having finished the ברכה, he should go back and say it. If he did not realize until after having said ה' ברוך אתה ה', he should continue on and not go back.

לעילוי נשמת ר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן ר' שלמה ז"ל
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל טו"ז

For information and/or dedications, please call 914-362-4380.

man who died of Malaria, made sure to distribute all his wealth to צדקה, he can surely eat from the Leviasan, since the only thing he left behind in this world was the disease. However, if this sick man hoarded all his wealth, to the point that when he died he left it all behind in his now worthless possession, he should definitely be forbidden to eat of this wondrous fish, since it's quite obvious that he took the Malaria with him to the next world!"

TORAH GEMS

עין תחת עין שן תחת שן וגוי' (כא-כד)

The Gemarah tells us that the Possuk is not literally referring to an eye in exchange for an eye, or a tooth for a tooth, and so on, but that one must make monetary remuneration to someone that he caused bodily damage to. The **Vilna Gaon Z"l** explains that we find a רמז to this in the Possuk itself.

According to the order of the Alef Bais, the letter following ע is the letter פ. Directly after the letter י is the letter כ. And the next letter after the נ is the letter ט.

If one were to rearrange these letters, they create the word כסף - money. Therefore, when one removes the eye - עין - of his fellow Jew, it is clearly found in the midst of the Possuk itself, that he is obligated to compensate him with כסף - money.

יאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע וגוי' (כד-ז)

The Medrash brings down here, that when the Bnai Yisroel preceded נשמע ונעשה, the Heavenly Angels proclaimed "תנה הודך" "Hashem, give your glory to the Heavens and keep the Torah where it is!"

This concept is difficult to understand. It would appear that Bnai

צדקה" - בלי יחיד, הול"ל "עושי צדקה" בלי רבים, כמו דכתיב "שומרי משפט"? וביאר הכתב סופר כי בכל המצוות עדיף יותר לעשות בכנסי' וברוב עם הדרת מלך, משא"כ המצוה של צדקה, שעדיף שיהיה מתן בסתר. והיינו "אשרי שומרי משפט", שמתאספים ועושים המצות ושומרים המשפטים, אבל בצדקה היא אחרת - "עושה צדקה" - שעושה רק לעצמו, ולא אצל הרבים, וכן הוא עושה "בכל עת", כי מי שחפץ שיראו בני אדם איך שעושה חסד גדול בטוב לבו, אינו עושה בכל זמן ועת אלא רק כשרואים ומסתכלים אנשים אחרים עליו משא"כ זה שעושה בינו לבין העני עצמו, הוא עושה בכל עת שיכול כי אינו תלוי בראיית אחרים. וזהו פ' המקרא שלפנינו "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" - שלא יהיה אחד ביניכם אלא העני והנותן לבד.

איזהו חכם....

דק שבתו יתן ורפא ירפא וכו' (כא-יט)

One day the **Maggid of Dubno** went around collecting funds for a very worthy cause. He approached the town doctor and tried to get a donation from him, but the doctor, an old bacheleor, whose miserliness was even greater than his vast wealth, refused to hear of it. Finally, the Maggid turned to him and said, "Since you are a doctor and considered to be quite knowledgeable in matters of medicine, I wish to ask you a medical question." The proud doctor readily agreed.

"ל"ל teach us that a person suffering from Malaria must be very careful not to eat fish of any kind, for it is very harmful to one who has this disease. What I would like to know, doctor," asked the Maggid with a twinkle in his eye, "is that, being that we are pious Jews who believe that in עולם הבא we will be given to eat from the great Leviasan fish, what would a person who died from Malaria do? Would he be permitted, medically, to eat of the Leviasan?"

The doctor was amused with this "medical" question, but before he could even attempt to reply, the Maggid, now in all seriousness, gave an answer. "In my opinion, doctor, the answer is simple. If the